

«ازدواج؛ مشکلی با هزار درمان بی نتیجه»

بیش از ۲۲۰ هزار نفر در کشور مجرد قطعی دارند، همچنین ۱۱ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر هرگز ازدواج نکرده در کشور وجود دارند که با احتساب افراد بدون همسر در اثر فوت یا طلاق، جمعیت مجردان ایران به رقم ۱۳ میلیون و ۳۲ هزار می‌رسد. آماری که در کشور نشان‌دهنده تحول در نگاه به ازدواج، سن و میزان اقبال جوانان نسبت به آن است.

بیش از ۲۲۰ هزار نفر در کشور مجرد قطعی دارند، همچنین ۱۱ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر هرگز ازدواج نکرده در کشور وجود دارند که با احتساب افراد بدون همسر در اثر فوت یا طلاق، جمعیت مجردان ایران به رقم ۱۳ میلیون و ۳۲ هزار می‌رسد. آماری که در کشور نشان‌دهنده تحول در نگاه به ازدواج، سن و میزان اقبال جوانان نسبت به آن است. پایگاه خبری تحلیلی انتخاب: بیش از ۲۲۰ هزار نفر در کشور مجرد قطعی دارند، همچنین ۱۱ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر مجرد هرگز ازدواج نکرده در کشور وجود دارند که با احتساب افراد بدون همسر در اثر فوت یا طلاق، جمعیت مجردان ایران به رقم ۱۳ میلیون و ۳۲ هزار می‌رسد. آماری که در کشور نشان‌دهنده تحول در نگاه به ازدواج، سن و میزان اقبال جوانان نسبت به آن است.

به گفته علی اکبر محزون مدیرکل دفتر جمعیت نیروی کار مرکز آمار ایران و مدیرکل سابق اطلاعات و آمار جمعیتی سازمان ثبت احوال کشور، طبق آخرین سرشماری، ۹ میلیون و ۷۶۹ هزار نفر در سن متعارف ازدواج و هرگز ازدواج نکرده داریم و همچنین تعداد افرادی که از سن متعارف ازدواج عبور کرده اند اما هنوز به سن مجرد قطعی نرسیدند یک میلیون و ۸۱۰ هزار نفر است.

این آمار درباره پدیده ازدواج اجتماعی در کشور است که از عوامل زیاد فرهنگی، اقتصادی و ... تبعیت می‌کند. سیاست گذاری ها و برنامه های اجتماعی هر نهاد در کنار تغییرات فرهنگی داخلی و حتی جهانی می‌توانند بر میزان تمایل افراد به ازدواج یا حتی بر تصمیم شان بر سن مناسب ازدواج موثر باشد.

۸۰ درصد ۱۵ تا ۱۹ ساله ها مجردند

شهلا کاظمی پور، جمعیت شناس و استاد دانشگاه نیز، با بیان اینکه بر اساس آمارهای سال ۹۵ ثبت احوال اعلام کرده است تعداد ازدواج ها رو به کاهش است، گفت: بالاترین میزان تعداد ازدواج در سال ۹۰ با رقم حدود ۸۹۰ هزار مورد بوده است در حالی که این میزان در سال ۹۵ به حدود ۷۰۰ هزار مورد رسیده است.

این جمعیت شناس با اشاره به میزان مجرد دختران براساس آمارگیری سال ۹۵ نیز تصریح کرد: در رده سنی ۱۵ تا ۱۹ سال ۸۰ درصد دختران مجرد هستند. این میزان در رده سنی ۲۰ تا ۲۴ سال به ۴۳ درصد می‌رسد. میزان دختران ازدواج کرده این رده سنی نزدیک به ۵۷ درصد است. همچنین در گروه سنی ۲۵ تا ۲۹ سال ۲۳ درصد از دختران مجرد و ۷۷ درصد از آنها متاهل هستند.

به گفته وی تعداد زنان مجرد ۱۵ سال به بالا در سال ۸۵، هفت میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بوده است و این تعداد در سال ۹۰ به شش میلیون و ۷۰۰ هزار نفر رسیده است.

این جمعیت شناس ادامه داد: این در حالیست که از سنین ۳۵ تا ۳۹ سال میزان ازدواج از ۸۶ درصد به ۸۰ درصد و ۴۰ تا ۴۴ سال از ۸۸ درصد به ۶۶ درصد رسیده است اما دختران دهه ۷۰ و ۸۰ دیگر با مشکل مضیق ازدواج روبرو نخواهند بود.

کاظمی پور در مورد ازدواج در سنین بالا و سالمندی نیز اظهارکرد: نرخ ازدواج در میان مردان سالمند تنها بسیار بیشتر از زنان سالمند تنهاست. به طوریکه تعداد مردان ۴۵ سال به بالای تنهای کشور حدود ۲۰۰ هزار نفر است اما زنان بالای ۴۵ سال تنهای کشور حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر هستند، این در حالیست که ۷۵۰ هزار زن سالمند تنها و حدود ۱۰۰ هزار مرد سالمند تنهای بالای ۶۵ سال در کشور وجود دارد.

الهام رحمت آبادی، پژوهشگر و استاد دانشگاه، با بیان اینکه در دوره مدرن نمی‌توان خط سیری را به لحاظ سنی برای ازدواج مشخص کرد، افزود: با تغییرات علمی جدید، زنان با سنین بالاتری قادر به فرزندآوری شده اند. بنابراین نمی‌توان معیار خاصی را برای سن مناسب ازدواج تعیین کرد. ضمن اینکه تغییر در سبک زندگی هم در میزان مجرد افراد جامعه

این استاد دانشگاه با بیان اینکه مفهوم مجرد نیز همچون مفاهیم دیگر در جامعه شناسی دستخوش تغییر شده و ما امروز چیزی به عنوان مجرد قطعی با تعریف قدیمی نداریم، اظهار کرد: یعنی الان یک خانم ۴۰ ساله حتی اگر مطلقه و صاحب فرزند هم باشد امید به ازدواج و فرزندآوری مجدد دارد. صنایع بهداشتی و زیبایی نیز باعث شده مفهوم سن تغییر کند، لذا در بررسی کیفیت مجرد باید تمامی مفاهیم را در نظر گرفت.

رحمت آبادی با انتقاد از عدم یکپارچگی دستگاه‌ها در رابطه با تسهیل سازی امر ازدواج تصریح کرد: متأسفانه بین نهادهای مختلف و دانشگاهیان یک زبان مشترک وجود ندارد. ضمن اینکه، بخشی از علت آمار ۱۳ میلیونی مجردها در ایران حاصل خانواده‌هایی است که به درستی شکل نمی‌گیرند و فاقد کیفیت هستند.

این پژوهشگر با بیان اینکه وقتی رسانه‌ها این آمارها را با بزرگنمایی در جامعه ارائه می‌دهند و مجرد دختران را خیلی برجسته می‌کنند، احساس سرشکستگی در جوانان ایجاد می‌شود، گفت: به این ترتیب آنها دائماً باید علت مجرد خود را برای خانواده توضیح دهند. در صورتیکه در آمار سال ۱۳۹۵، رقم قابل تأملی از مردان مجرد وجود داشت و به عبارتی می‌توان گفت مردان مجرد نسبت به زنان مجرد بیشترند.

وی با اشاره به اینکه قصد ما تنها ثبت آمار ازدواج نیست، ادامه داد: بنابراین مسئولان باید تمهیدات را برای خانواده به گونه‌ای فراهم کنند که خانواده‌های پایدار در جامعه داشته باشیم.

رحمت آبادی که در یک برنامه رادیویی صحبت می‌کرد، با بیان اینکه سیاست‌گذاران باید درباره علوم روز مطالعه کنند، افزود: مفاهیم به شدت دچار تغییر و تحولات شده‌اند. ضمن اینکه باید در مورد مداخله یا عدم مداخله همه دستگاه‌ها و نهادهای مختلف در امر ازدواج شفاف سازی و تعیین تکلیف شود. میانگین سن ازدواج در حال افزایش است

سیدحسین موسوی چلک، رییس انجمن مددکاری اجتماعی ایران نیز، گفت: براساس آخرین سرشماری سال ۹۵ جمعیت کل کشور ۷۹ میلیون و ۹۲۶ هزار و ۲۷۹ نفر است که از این تعداد ۵۱ درصد مرد و ۴۹ درصد زن هستند. این در حالیست که ۴ میلیون و ۴۲۳ هزار و ۲۲۵ نفر دختر مجرد در سن ازدواج (۱۵ تا ۲۹ سال) و ۵ میلیون و ۳۷۲ هزار و ۹۸۹ نفر پسر در سن ازدواج (۲۰ تا ۲۴ سال) در کشور داریم.

چلک همچنین تصریح کرد: در حال حاضر به ازای هر ۱۰۰ پسر، ۸۲ دختر در سن ازدواج در کشور وجود دارد این در حالیست که میانگین سن ازدواج در حال افزایش و به کمتر از ۲۵ سال رسیده است؛ البته میانگین سن ازدواج در میان تحصیلکردگان بیش از جمعیت عمومی کشور است.

۲۰ سال از تصویب قانون تسهیل ازدواج می‌گذرد اما...؟

طیبه سیاوشی، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی نیز با بیان اینکه بیش از ۲۰ سال از تصویب قانون تسهیل ازدواج جوانان می‌گذرد، اما به غیر از سه مورد آن، هنوز بقیه موارد قابلیت اجرایی پیدا نکرده‌اند، گفت: در رابطه با موارد اجرا نشده از این قانون، گزارشی در صحن علنی مجلس قرائت گردید و شکایتی هم از دولت به قوه قضائیه مطرح شد که البته تا به الان شاهد هیچ جوابیه‌ای از سوی قوه قضائیه نبودیم.

وی افزود: مواردی از این قانون به ویژه وام ازدواج جوانان که در زمان تعیین بودجه دنبال و افزایش مبلغ آن به عنوان یک دستاورد مطرح می‌شود، راه حل‌هایی مقطعی و مسکن وار هستند. در حقیقت با مانور دادن بر این کارها از موارد اساسی و پایه‌ای غافل می‌شویم.

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس با بیان اینکه از جمله مسائلی که باید در برنامه توسعه مورد توجه قرار می‌گرفت اشتغال جوانان بود، تا الان با پدیده مجرد قطعی و مهاجرت گسترده مردم روبرو نشویم، ادامه داد: متأسفانه هیچ یک از راه حل‌هایی که تا به الان برای مقابله با پدیده مجرد جوانان ارائه شده موثر نبوده و به نوعی مسکن به شمار می‌روند.

این نماینده مجلس با انتقاد از نبود سند آمایش ملی و عدم جانمایی مناسب در کلانشهرها نیز گفت: باید راهکار و ساز و کاری برای این معضل بنویسیم. مجرد قطعی یک پدیده اجتماعی و گاهی خودخواسته از سوی جوانان است. عوامل

زیادی را می توان در شکل گیری این پدیده دخیل دانست، اما بخشی از آن هم به دلیل خودخواستگی جوانان است.

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: برای داشتن یک خانواده پایدار باید الگوها و مشوق هایی را در نظر بگیریم و در کنار آن جلوگیری از مهاجرت نیز می تواند عاملی در کاهش پدیده اجتماعی مجرد قطعی باشد.

حل مشکل ازدواج با تعامل سه جانبه حوزه، دانشگاه و مدیران اجرایی

دکتر حسن بنیانیان رئیس کمیسیون فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز گفت: بالا رفتن سن ازدواج و پدیده مجرد، محصول عوامل متعددی از جمله تغییر سبک زندگی عمومی و مشکلات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی است.

وی اصلاح سبک زندگی را راهکاری فرهنگی برای مقابله با این پدیده معرفی کرد و گفت: در گذشته برخی آداب و رسوم ازدواج در فرهنگ ما منطقی بود اما در شرایط فعلی منطقی و عقلانی نیست. در تفکرات اسلامی امر ازدواج بسیار ساده است و کافی است که عرفیات غلط در خانواده ها را با کمک رسانه ها و دستگاه های فرهنگی اصلاح کنیم.

وی با اشاره به اینکه در سیاست گذاری های اقتصادی باید حل مشکل مسکن و اشتغال جوانان را در برنامه های پنج ساله لحاظ کرد، اظهار کرد: وقتی ازدواج از سن طبیعی خود به تأخیر بیفتد آثار و پیامدهای مختلف روحی و جسمی برای زن و مرد و حتی تربیت فرزندان آنها در آینده ایجاد خواهد شد.

وی اضافه کرد: در کشور ما دو مرکز نظریه پردازی قدرتمند یعنی حوزه و دانشگاه و جریان بی نام مدیران اجرایی وجود دارد، اما متأسفانه بین هر سه قطب در مورد این نوع مسائل اختلاف نظر وجود دارد و زبان مشترکی نیست. درحالیکه تعامل سه جانبه بین آنها می تواند راهگشا باشد. مقاومت های عمیق فرهنگی نسبت به آموزه های دینی در رفع این پدیده مشکل ساز شده است. یعنی با الهام از سبک های غربی راه حل هایی در این زمینه ارائه می کنیم که همراه با آسیب هایی به ویژه برای زنان است، اما حاضر نیستیم با تکیه بر مبانی دینی، نیازهای جنسی و مشکلات جوانان کشورمان را برطرف کنیم.

رئیس کمیسیون فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی با بیان اینکه الان پدر و مادرها نمی توانند به فرزندان خود در رابطه با امر ازدواج کمک فکری کنند، تصریح کرد: لذا باید نهادهای مشاوره بسیار قوی و توانمند را با قیمت ارزان در اختیار جوان گذاشت.

تجرد، آسیب اجتماعی نیست

بیبا مدنی جامعه شناس حوزه زنان و خانواده نیز با اشاره به مفهوم مجرد قطعی و ساخت اجتماعی مجرد اظهار کرد: مجرد به ویژه برای دختران دارای یک ساخت اجتماعی است. ممکن است خیلی از افراد تجربه ازدواج به معنای یک قرارداد اجتماعی را نداشته باشند، اما شاید تجربه زندگی هایی با سبک نوین تحت عنوان ازدواج سفید و هم زیستی را داشته باشند.

جامعه شناس حوزه زنان با اشاره به سن مناسب ازدواج از منظر علم جامعه شناسی گفت: جامعه شناسان به فراخور پدیده های روزمره اجتماعی هیچ تجویز خاصی در این رابطه نمی کنند. البته سن ازدواج به صورت روزافزون در حال افزایش است و در حال حاضر دختران با عبور از ۳۰ و ۴۰ سالگی تحت تاثیر عواملی، مجرد را به عنوان یک سبک زندگی انتخاب می کنند.

مدنی عنوان کرد: در حال حاضر روابط و الگوهای سنتی اعم از ازدواج بر اساس انتخاب والدین و بزرگان خانواده دستخوش تغییرات بنیادین و اساسی شده است. به همین خاطر نمی توان خیلی از مسائل را به جوان امروزی دیکته کرد. جوانان در شرایط فعلی پول فراهم کردن مسکن و اشتغال و ملزومات عروسی را ندارند و با این وضعیت سخت اقتصادی، کمر جوان امروز ایرانی زیر بار مسئولیت های تأهل می شکنند.

وی با بیان اینکه ازدواج تنها در مسائل جنسی و زناشویی خلاصه نمی شود، گفت: وقتی از رابطه تأهلی و ازدواج به مثابه امر اجتماعی صحبت می کنیم، مسائلی چون اقتصاد، فرهنگ و روابط قدرت نیز مطرح می شوند. امر جنسی الزاماً مربوط به امر جنسیتی است که روابط قدرت، نقش ها و تکالیف، فرزندپروری و تمام ساحت های خانواده را در برمی گیرد.

مدنی که در یک برنامه رادیویی صحبت می کرد، با بیان اینکه ما باید نسخه ای را برای ازدواج جوانان تجویز کنیم که با سبک زندگی آنها تناسب داشته باشد، ادامه داد: رفع نیاز جنسی آنها در یک مقطع زمانی با روشی همچون صیغه راهگشا نخواهد بود. باید همه مسائل را با هم دید و راهکاری متناسب با واقعیت جامعه ارائه داد.

این جامعه شناس افزود: مجرد یک پدیده اجتماعی است و صرفاً نباید آن را یک آسیب اجتماعی قلمداد کرد. افزایش سن ازدواج، خانوارهای تک نفره و طلاق در یک نگاه واقع بینانه یک زنگ خطر است و نشان می دهد مفهوم پایداری در روابط و خانواده دستخوش تغییر و تحول شده است.